

D.496-497

**OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTKÓW w WARSZAWIE**
KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V W X Y Z

Nr 4070
DOLNOŚLĄSKIE

1. Obiekt

ZAMEK CZOCHA

2. Czas powstania

pocz. XIV w. – pocz. XX w.

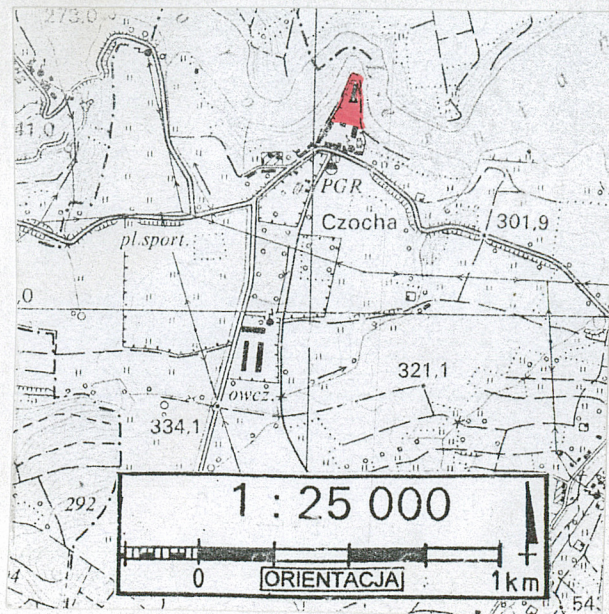
3. Miejscowość

STANKOWICE - SUCHA

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

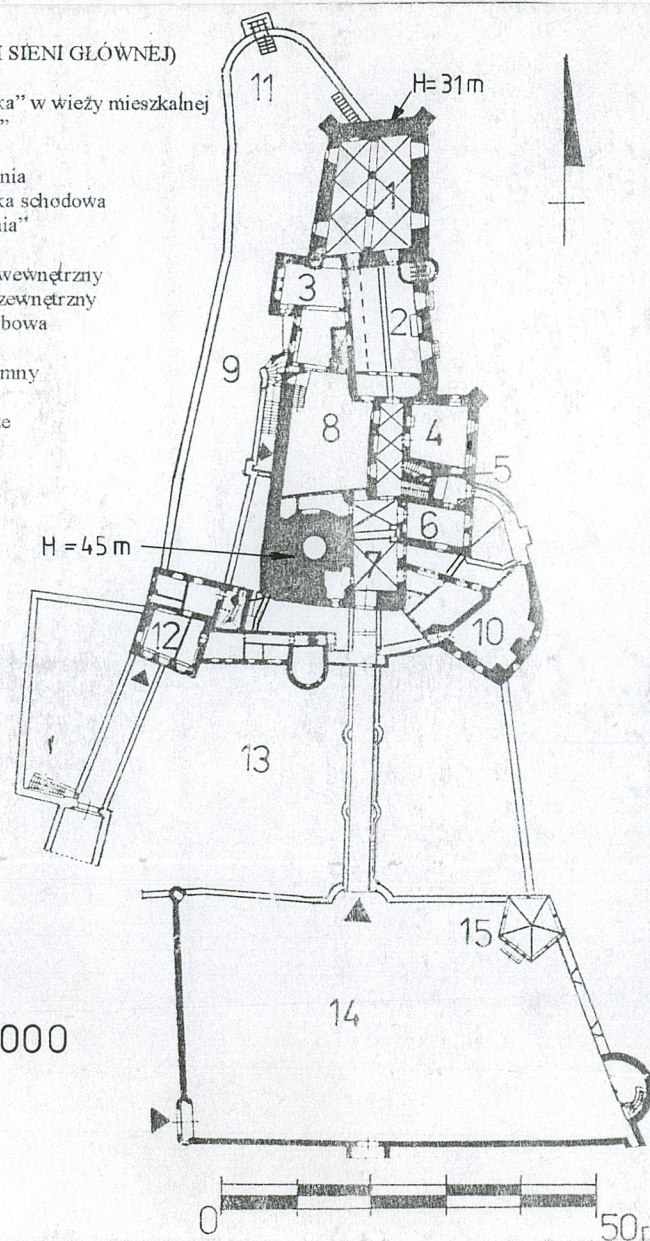

Widok ogólny od wsch.

RZUT (POZIOM SIENI GŁÓWNEJ)

1. „sala rycerska” w wieży mieszkalnej
2. „wielka sala”
3. biblioteka
4. „duża” jadalnia
5. główna klatka schodowa
6. „mała jadalnia”
7. sień główna
8. dziedziniec wewnętrzny
9. dziedziniec zewnętrzny
10. basteja dziobowa
11. basteja pn.
12. budynek bramny
13. fosa
14. przedzamcze
15. glorieta

1:1000

4. Adres

Stankowice-Sucha**Czocho 1**

nr działek 1/3 mapa AM 1 arkusz 2

5. Przynależność administracyjna

województwo **dolnośląskie**powiat **Lubań**gmina **Leśna**

6. Poprzednie nazwy miejscowości

TZSCHOCHA

7. Przynależność administracyjna przed 1. VI. 1975 r.

województwo **wrocławskie**powiat **Lubań**

8. Właściciel i jego adres

**Wojskowa Agencja Mieszkaniowa we
Wrocławiu Oddział Terenowy w
Jeleniej Górze, ul. Obrońców Pokoju 26
58-500 Jelenia Góra**

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków

Nr 100/790 data 26.10.60 r.

Gród Cesna wzmiankowany w 1247. Był on wówczas częścią systemu umocnień granicznych między ziemiami śląskimi, a Czechami i margrabstwem Miśni. Po raz kolejny Czocho wymieniana w 1329 r. Zamek wchodził wówczas w skład ziem księcia Henryka Jaworskiego. Po jego śmierci w 1349 przeszedł jako lenno w ręce rycerskie. W 1389 jako właściciele wymienia się braci Bernarda i Wacława von Donyn. W 1417 własność drogą kupna przechodzi na Henryka von Renker, a w 1420 na Zygmunta Hartunga von Klux. W 1431 mury zamkowe wytrzymały napad Husytów. W 1453 Czocho przechodzi w ręce Kaspara von Nostitz. We władaniu Nostitzów zamek pozostaje aż do 1700, kiedy to wdowa po ostatnim męskim przedstawicielu rodu, Abrahamie Cristophie, sprzedała Czoche Hartwigowi Augustowi von Uechtritz. Uechtritzowie dziedziczą dobra do pocz. XX w. (z przerwą 1765-82, kiedy to właścicielem był Ferdinand Otto von Schindel). W 1793 wybuchł pożar, który uczynił poważne szkody. Ich usuwanie i odbudowa trwały do 1798 r. W 1909 spadkobiercy ostatniego dziedzica z rodu - Ernesta Uechtritz, sprzedali zamek dyrektorowi Gutschow z Drezna. To właśnie on zlecił Bodo Ebhardtowi gruntowną przebudowę, która zrealizowano w latach 1911-12.

Najstarsze mury zamkowe wzniesiono w I ćw. XIV w. (być może nawet w k. w. XIII). Są one, mimo późniejszych przekształceń nadal czytelne w obrębie obecnego założenia. Najstarszy zamek miał kształt wydłużonego trapezu, składał się z obszernej wieży mieszkalnej w pn. części murów obronnych, od wsch., pd. i zach. okalających dziedziniec oraz z okrągłego donżonu wciśniętego w narożnik pd.-zach. Brama na dziedziniec znajdowała się w zach. kurtynie. Od pd. znajdowała się fosa - przekopana lub wykorzystująca naturalną rozpadlinę. Przyjmuje się, że rozbudowę fortyfikacji podjęto już pod koniec XIV w., kiedy to mógł powstać zewnętrzny mur od zach., osłaniający wjazd do zamku. Gruntownej przebudowy i rozbudowy założenia dokonano za rządów Johanna von Nostitz, ok. poł. XVI w. Wówczas to dostawiono od pd. do wieży mieszkalnej nowy budynek pałacowy (1557 - data umieszczona na portalu od strony dziedzińca wewnętrznego). W dotychczasowej gotyckiej architekturze pojawiły się elementy renesansowe - sklepienia nowego typu, portale, obramienia

SYTUACJA

Zespół zamkowy - folwarczny Czocho położony w granicach administracyjnych wsi Stankowice-Sucha, Oddalony ok. 1200 m. na zach. od jej zabudowań. Założony w na wysokim wyniesieniu, w głębokim zakolu Kwisy, której wody, na tym odcinku obecnie spiętrzone (Zalew Leśniański). Granice zespołu nieregularne, w kształcie zbliżone do trójkąta, z wierzchołkiem skierowanym ku pn., wcinającym się w zakole rzeki. U nasady trójkąta, od pd. łuk asfaltowej szosy łączącej Gryfów Śl. z Leśną. W obrębie zespołu, w wierzchołku trójkąta, na wysokim cypiu oblany wodami Kwisy zamek, z podzamczem oraz w najszerszej części, przy drodze folwark. Podzamcze i folwark ograniczone wysokimi murami z basztami. Całość, wyłączając odcinek wzdłuż drogi, otoczona wysokim, gęstym drzewostanem. Między zamkiem i podzamczem głęboka, szeroka fosa. Obie części skomunikowane za pomocą dwóch mostów. W pn.-wsch. rogu podzamcza murowana altana. Główna brama wjazdowa do części zamkowej usytuowana w jego narożniku pd.-zach. Dojazd do niej, wyasfaltowaną drogą wiodącą od głównej bramy zespołu, między budynkami folwarcznymi i wysokim murem ograniczającym tarasowo wywyższony majdan gospodarczy. Komunikacja między podzamczem i folwarkiem przez bramę w wysokim murze oporowym. Za bramą, z uwagi na znacznie podwyższony poziom majdanu, długi bieg schodów terenowych. Ponadto, poza obrębem głównej części zespołu, w kierunku pd.-zach. dawne ogrodnictwo (na pd. od szosy) i grupa wolnostojących domów (na pn. od szosy)

MATERIAŁ, KONSTRUKCJA

Budynki zamkowe oraz urządzenia obronne (wieża, baszty, basteje, mury obronne, mosty) zbudowane z kamienia łamanego, z użyciem cegły. Elewacje budynku frontowego pokryte tynkiem, ściany od strony dziedzińca wewnętrznego zdobione sgraffitem. Ponadto na murach, od zewnątrz liczne, nieregularne łaty tynku rapowanego. Niektóre wnętrza (zwłaszcza w urządzeniach obronnych) nietynkowane. Niewielkie partie ścian także w konstrukcji ryglowej. Ganki przy murach obronnych drewniane. Bogaty *detal architektoniczny* z różnych epok stylowych odkuty głównie z piaskowca - portale, obramienia okien, wykusze, profilowania szczytów, facjaty, lukarny, kroksztyny, otwory strzelnic.

Sklepienia, stropy. W najniższej kondygnacji (niski parter) wieży mieszkalnej trzy pomieszczenia przykryte kolebkami z lunetami (kolebki o lekko zaokrąglonym łuku) oraz jedno pomieszczenie przykryte sklepieniem wieloprzesklepkowym. Na wyższej kondygnacji, na poziomie sieni głównej, w tzw. "sali rycerskiej" sześcioprzęsłowe sklepienie krzyżowe, o głębokim łuku odcinkowym, wsparte na dwóch okrągłych, kamiennych filarach. Na poziomie 3 piętra, w pn. ścianie zewnętrznej korytarzyk na balkon sklepiony kolebką ozdobioną kamiennymi żebrami w układzie sieciowym. W sieni głównej oraz w korytarzu prowadzącym do „wielkiej sali” przy wieży mieszkalnej sklepienia odcinkowe (o głębokim łuku odcinkowym) ze stykającymi się lunetami; przesła wydzielone gurtami. W dawnej kaplicy (obecnie magazyn kuchni) wielka kolebka z lunetami. Nad lochem głodowym w wieży (donżonie) sklepienie kopulaste z prostokątnym otworem. W wielu innych pomieszczeniach najniższych partii, a także na piętrze przy wieży oraz w bastei pd.-wsch., w bramie na zewnętrzny dziedziniec zach. sklepienia krzyżowe, kolebkowe, kolebkowe z lunetami, odcinkowe, odcinkowe z lunetami. W „wielkiej sali” strop drewniany o charakterystycznej, trójdzielnej konstrukcji - na niższym poziomie, równoległe do długości sali masywny podciąg; na wyższym poziomie trzy podciągi

<p>14. Kubatura</p> <p>Kubatura użytkowa 12987 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>3703 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>rezydencja</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>hotelowe</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>W l. 1975-77 - remont obiektów (zamek i wieże, basteje, podzamcze, mury obronne), zabezpieczenie murów, wymiana instalacji c.o., odnowienie i malowanie wnętrz.</p> <p>W l. 1987 - 89 - prace przy konserwacji detalu architektonicznego, pawilonu ogrodowego, fotanny, balustrady mostu, portalu wejściowego, małej bramy, portalu dziedzińcowego. wykonawca: W.Rutkowski, G.Mielniczek.</p> <p>W l. 1989 - 90 - wymiana pokrycia hełmu wieży na blachę miedzianą i naprawa pokrycia dachowego ganków i krużganków, wykonawca: H. Matuszewski.</p> <p>W l. 1988 - 89 - naprawa murów bastei pn. - zach. , wykonawca: H.Karpiński</p> <p>W 1997 r. - zainstalowanie kotłowni gazowej.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Obiekt zachowany w stanie dobrym.</p> <p>Pokrycie dachowe posiada niewielkie ubytki.</p> <p>Zawilgocenie murów w pn. części pod wieżą mieszkalną, uszkodzone ganki (kroksztyny kamienne i drewniane barierki bastei pn.-zach.)</p> <p>Fundamenty w stanie dobrym.</p> <p>Niewłaściwie eksponowane i konserwowane wyposażenie (boazerie malowane farbą olejną, braki w zabytkowej ślusarce, ubytki w zamontowanych szafach bibliotecznych).</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Uszczelnić pokrycie dachowe.</p> <p>Zlikwidować tymczasową kotłownię na dziedzińcu gospodarczym i zamontować stałą piwnicach zamku.</p> <p>Zlikwidowanie zawilgocenia piwnic.</p> <p>Remont drewnianych konstrukcji murów obronnych.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

Plany zamku z planem przebudowy B.Ebhardta, Archiwum Państwowe Oddz. w Lubaniu, brak sygn.

22. Bibliografia

1. Fridericus Lucae, Schlesiens Curiose Denkwürdigkeiten oder vollkommene Chronica von Ober und Nieder Schlesien ..., wyd. 1689
2. Pastor Christian Ehrenfried Kosche zu Rengersdorf ... - Geschichte des Schiesses Tschocha - von Jahre 1020 an bis 1812 entworfen im Jahre 1793 und Forgesetzt bis 1812 von ... zum Friedrich D. von Jechtritz zu tschocha gehörig.
3. (Schulze in Niesky) - (Schloss Tschocha), Neue Lausitzsche Monatschrift, 1803, Teil II, s.33
4. Worbs, Geschichte des Schlosses Tschocha, Neue Lausitzer Magazin, T. 7, 1828, s. 501, T.8. 1830, s. 508
5. Alexander Duncker, Die Ländliche Wohnsitzen in den Prousischen Monarchie ... T. XVI, Nr 936.
6. H.Lutsch, Verzeichnis der Kunstdenkmäler der Provinz Schlesien, Breslau 1891, T. III, s. 630
7. P. Paeschke, Burgschloss Tschocha, Friedenberg 1922
8. B. Ebhardt, Deutsche Burgen als Zeugen Deutsche Geschichte, Berlin 1925, z. 204 - 218
9. B. Ebhardt, Burg Tschocha, (w): Der Burgwart J. 1914 (?)
10. B. Ebhardt, Die Wehrbauten Europas im Mittelalter, Berlin 1939, s. 476
11. Rund um Lauben, t. I, 1929, s. 40, Mit Motorbot um Schloss Tchocha
12. Rund um Lauben, t. III, 1935, Rengersdorf Schloss Tchocha und Hagen
13. K. Przeradzka, Historyczny rozwój zachodniej granicy Dolnego Śląska do początków czasów nowożytnych, (w): Przegląd Zachodni, 1948, cz. II, s. 40
14. B. Guerquin, Zamki Śląskie, Warszawa 1957, s.45
15. K. Eysymont, Studia historyczno-architektoniczne zespołu zamkowego Czocha, PKZ Wrocław 1989, msnp

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowania sygnatury)

1. Deutsche Burgen Vereinigung Schloss Marksburg, zbiór negatywów planów, zdjęć i rysunków

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst

mgr Jerzy Skarbek, wrzesień 1999 r.

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki

reprodukcje

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr.

mgr Jerzy Skarbek, wrzesień 1999 r.

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów Narodowe Muzeum Rolnictwa w Szreniawie

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

* wkładka nr 1 - c.d. historii i opisu

* wkładka nr 2 - c.d. opisu

* wkładka nr 3 - plan sytuacyjny, zdjęcia

* wkładka 4-10 - zdjęcia

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
STANKOWICE SUCHA	ZAMEK CZOCHA	c.d. historii, c.d. opisu

c.d. historii

okien. Równolegle dokonano przebudowy wnętrza w wieży mieszkalnej. Ok. 1570 wzniesiono kolejny budynek - przy murze wsch. W jednym z jego pomieszczeń poniżej poziomu dziedzińca zach. w 1649 urządzono kaplicę. Prawdopodobnie ok. 1540 nastąpiła rozbudowa fortyfikacji. Wzniesiono wówczas mur zewnętrzny od strony pd. z półokrągłą basztą oraz basteję dziobową w narożniku pd.-wsch. W 3 ćw. XVI w. wzniesiono budynek bramny i prawdopodobnie prowadzący do niego zach. niższy most. Działalności budowlanej Christopa Nostitza w l. 40 XVII w. przypisuje się budowę budynku w bezpośrednim sąsiedztwie wieży. Urządzono w nim sień do której przerzucono drewnianą, krytą kładkę nad fosą (w miejscu obecnego wysokiego mostu). W ten sposób powstało nowe, reprezentacyjne wejście do zamku. Na terenie podzamcza założono ogród. Samo podzamcze i folwark mogło zostać ufortyfikowane jeszcze w XVI w. Tak ukształtowany zamek przetrwał do pożaru w 1793. W całości zniszczone zostały dachy, część wnętrza uległa wypaleniu. Nie jest znany zakres podjętej odbudowy. Zdjęcia z XIX/XX w. ukazują budynki zamkowe przykryte dachami mansardowymi. Wielką przebudowa podjęta w 1911-12 w znacznym stopniu zatarła pierwotny charakter budowli. Prace prowadzone pod kierunkiem Ebhardta miały na celu wykreowanie nowej jakości architektonicznej, tylko w części uwzględniającej historyczno-artystyczne realia w jakich budował przez wieki powstawała. W rezultacie stworzono budowlę eklektyczną, łączącą elementy architektury zastanej - z różnych epok, z elementami neostylowymi (od neogotyku po neobarok), nie rzadko obcymi lokalnej tradycji artystyczno-budowlanej. W stałym wyposażeniu wnętrza pojawiły się także oryginalne zabytki importowane z Włoch (kominek w sieni i w „sali rycerskiej”). Po przebudowie zamek stanowił rezydencję nowego właściciela, jednocześnie pełnił funkcję luksusowego pensjonatu. Po 1945 zamek został przejęty przez Skarb Państwa. Od lat pięćdziesiątych użytkowany był jako Wojskowy Dom Wypoczynkowy. Po 1994 obiekt pozostaje w zarządzie Wojskowej Agencji Mieszkaniowej.

c.d. opisu.

o układzie poprzecznym i dopiero na nich belki stropowe w układzie gęstożebrowym. W sali biblioteki strop z drewnianym pulapem, zdobionym kasetonową dekoracją ramową. Na piętrze, w sypialni i w jednym z pokoi gościnnych, stropy belkowe gęstożebrowe wzmocnione podciągami. W pozostałych pomieszczeniach głównie stropy drewniane z podsufitką (na wyższych kondygnacjach). W urządzeniach obronnych także stropy belkowe nagie.

Wieżby dachowe drewniane, w budynkach mieszkalnych zabudowane niemal na całej wysokości użytkowymi poddaszami. Jedynie na ostatnim poziomie widoczne konstrukcje stolcowo-płatwiowe, wzmocnione kleszczami i wieszarami.

Poszycia dachów ceramiczne, dachówką karpiówką; hełm wieży pokryty płytami blachy miedzianej.

Podłogi: w sieni i w korytarzu prowadzącym do wielkiej sieni płyty marmurowe; w "sali rycerskiej" marmurowa mozaika; w leżakowni wina oraz w kazamatach bastei kamienne płyty; w najniższych kondygnacjach o charakterze piwnicznym posadzki ceglane; w jednym z pomieszczeń bastei pd.-wsch. klepisko. W apartamentach i pokojach hotelowych na wyższych kondygnacjach parkiety i podłogi białe. Na dziedzińcu zewnętrznym bruk z drobnej kostki; na dziedzińcu wewnętrznym nieregularne płyty kamienne (współczesne). Teren podzamcza wysypany drobnym tłuczniem bazaltowym.

Schody. Schody głównej klatki schodowej (z poziomu sieni na wyższe kondygnacje) szerokie, dwubiegowe, powrotne z podestem; biegi murowane na lękach, z drewnianą okładziną stopni; balustrada o mięsistych, zgeometryzowanych tralkach i snycersko potraktowanych słupkach. Boczna klatka schodowa o schodach drewnianych (umieszczonych w półokrągłym wykuszu przy wieży mieszkalnej) kręconych, z drewnianą balustradą o toczonych tralkach. Z dolnego poziomu poddasza na wyższe kondygnacje osobna klatka schodowa, o schodach dwubiegowych powrotnych z podestem; z drewnianą balustradą. Komunikacja między pomieszczeniami na poziomie sieni głównej, a wewnętrznym dziedzińcem szerokimi jednobiegowymi schodami, zwanymi obecnie "kuchennymi" (pierwotnie stanowiącymi główne wejście z dziedzińca na "piano nobile"). Schody w niższej części wieży murowane - w grubości muru. Tego rodzaju rozwiązania komunikacji pionowej również w innych częściach zamku, m.in. tajne przejście w "sali rycerskiej". W najniższych partiach budowli liczne kamienne schody o różnym kształcie - m. in. do leżakowni wina w piwnicach budynku przy wieży mieszkalnej schody trójbiegowe, łamane, kamienne, z drewnianą okładziną stopni, z charakterystycznym, półkolistym wycięciem w stopniach, umożliwiającym wciąganie beczek z winem. Ponadto, na zewnątrz, od strony dziedzińca zach. jednobiegowe schody z kamiennych płyt, prowadzące na dziedzińiec wewnętrzny; jednobiegowe kamienne schody także z podzamcza na majdan folwarczny.

Otwory. Otwory okienne pochodzące z różnych epok stylowych, zróżnicowane pod względem wielkości i kształtu - wszystkie w piaskowcowych obramieniach. Od strony wnętrza glify. W dawnej wieży mieszkalnej okna prostokątne w prostych obramieniach. Nieliczne otwory także w obramieniach profilowanych z fascją i profilowanymi gzymsami w partii nadproża. W budynku przyległym do pd. do wieży mieszkalnej okna prostokątne w obramieniach prostych i profilowanych z fascją. Jedno z okien w elewacji zach. (okno biblioteki)

Wkładkę założył: mgr Jerzy Skarbek, wrzesień 1999 r.

Miejsce przechowywania negatywów Narodowe Muzeum Rolnictwa w Szreniawie

w układzie tryforialnym. W elewacji wsch. dwa wielkie, prostokątne porte-fenêtre „wielkiej sali” w obramieniu zdobionym grubym walkiem na wewnętrznej krawędzi. U podstawy porte-fenêtre płytkie, kamienne balkony. W tej samej elewacji, w budynku pd.-wsch. dwa duże okna dawnej kaplicy, zamknięte łukiem pełnym, w prostym obramieniu. Okna elewacji pd. prostokątne w profilowanych obramieniach z fascją i gzymsem w partii nadproża, niektóre w bliźniaczym zestawieniu. Okna w elewacjach dziedzińca prostokątne, w profilowanych obramieniach z fascją, niektóre zestawione w bliźniacze pary z wspólnym gzymsem w partii nadproża. Część obramień głęboko profilowana, o profilowaniach przenikających się w narożach. Otwory okienne urządzeń obronnych prostokątne w prostych obramieniach. Otwory strzelnicze najczęściej szczelinowe lub o kształcie kluczowym. Stolarki okienne przeważnie o konstrukcji skrzynkowej, pochodzące z czasów ostatniej przebudowy. Stolarki porte-fenetre krosnowe, sześciodzielne, o kwadratach równej wielkości. Oszklenie drobnymi prostokątnymi szybami oprawionymi w ołów. W reprezentacyjnych wnętrzach („sala rycerska”, biblioteka), a także w korytarzu na poziomie sieni i w sypialni wewnętrzne krosna szklone gomółkowo z kwadratami zdobionymi centralnie umieszczonymi witrażami. Pozostałe stolarki głównie czterodzielne, o kwadratach dzielonych szczelinami. Okna niższych kondygnacji okratowane (w tym duże okna dawnej kaplicy). Kraty przeważnie proste, przewlekane. W części otworów okratowanie bogato zdobione motywami roślinnymi.

W strzelnicach bastei pn.-zsch. deskowe, ruchome osłony o poziomej osi obrotu.

Otwory drzwiowe. *Otwory drzwiowe zewnętrzne.* Portal wejścia głównego (elewacja wsch.) wczesnobarokowy, wpisany w kompozycyjny schemat prostokata. Otwór drzwiowy o głębokim łuku odcinkowym, ujęty w gładkie węgary z kostkowymi impostami. Nadproże z zaakcentowanymi kłincami. W zworniku kartusz herbowy. W zwieńczeniu profilowany gzyms, nad którym osiowo wielki kartusz herbowy. Stolarka drzwi dwuskrzydłowa, o konstrukcji deskowej. Od strony wewnętrznej skrzydła zbrojone płaskownikami; w górnej partii dekoracja okuciowa. Od strony zewnętrznej bogata dekoracja snycerska o motywach roślinnych i małżowinowo-chrzastkowych. Portal wejścia głównego poprzedzony neorenesansową bramką u nasady mostu. Bramka wolnostojąca w formie portalu wpisanego w kompozycyjny schemat prostokata. Otwór przejścia zamknięty łukiem pełnym, ujęty w węgary ozdobione dekoracją ramową, z rozetami w połowie wysokości. W zwieńczeniu trójkątny, ażurowy tympanon, na którego ramionach wywinięte woluty. W elewacji zach., w murze kurtynowym renesansowy portal prowadzący na wewnętrzny dziedziniec, wpisany w kompozycyjny schemat prostokata. Otwór wejściowy w profilowanych ościeżach, zamknięty głębokim łukiem odcinkowym. Po bokach lustrzane pilastry na cokółkach ze stylizowanymi korynckimi głowicami. W zwieńczeniu gierowane nad pilastrami belkowanie złożone ze żłobkowanego pionowo fryzu i profilowanego gzymsu. Portal na dziedziniec wewnętrzny poprzedzony renesansową bramką ustawioną prostopadle do muru kurtynowego. Portal bramki wpisany w kompozycyjny schemat prostokata. Otwór przejścia zamknięty głębokim łukiem odcinkowym. Po bokach lustrzane pilastry. W zwieńczeniu profilowany gzyms i półokrągły szczycik. Od strony dziedzińca wewnętrznego trzy otwory drzwiowe. Jeden prostokątny – w obramieniu o profilowanych ościeżach i dwa zamknięte łukiem pełnym (bez obramień).

Otwory bramne. Otwór przejazdu budynku bramnego zamknięty łukiem pełnym, wpisany w płytką, prostokątną wnękę. Wrota dwuskrzydłowe, drewniane, opierzone blachą, zbrojone płaskownikami. Brama z folwarku na podzamcze w formie muru kurtynowego z wyciętym otworem przejazdu, zamkniętym łukiem pełnym w boniowanym obramieniu. Wrota dwuskrzydłowe, drewniane, opierzone płacami blachy, zbrojone płaskownikami.

Otwory drzwiowe wewnętrzne. Drzwi wewnętrzne o różnej wielkości i różnicowanym kształcie. W dolnej kondygnacji budynku przyległego do wieży mieszkalnej zachowany gotycki otwór drzwiowy o łuku nadwieszonym. Drzwi wykonane z nitowanych płatów blachy. W korytarzu na poziomie sieni głównej ościeża przejść między pomieszczeniami wyłożone szarym marmurem. W „wielkiej sali” troje drzwi o otworach prostokątnych, w drewnianych obramieniach w formie neomanierystycznych portali. Stolarki drzwiowe jednoskrzydłowe, o konstrukcji ramowo-płycinowej (płyciny uszate). Dwoje drzwi od strony „sali rycerskiej” o płycinach zdobionych intarsjami z widokami zamku. W sypialni dwoje drzwi prostokątnych, w obramieniach drewnianych w formie późnogotyckich portali o profilowanych ościeżach zamkniętych łukiem trójlistnym. W zwieńczeniu kwiaton, po bokach którego bogata dekoracja snycerska o motywach roślinnych. Drzwi płytowe z bogatymi okuciami (zawiasy, zamek). Ponadto we wnętrzach liczne drzwi – przeważnie o konstrukcji ramowo-płycinowej.

RZUT

Na planie nieregularnym, w ogólnym zarysie zbliżonym do trójkąta o wierzchołku skierowanym ku pn. W najdalej na pn. wysuniętej części dawna wieża mieszkalna - dwutraktowa wzniesiona na rzucie trapezu. Od pd. przyległy do niej trzytraktowy budynek o mieszanym układzie traktów – wysunięty ryzalitowo ku zach. Trzeci budynek, przyległy od pd. do poprzedniego oraz od wsch. do okrągłej wieży (dawnego donżonu), zasadniczo, w dolnej partii opinający ją z trzech stron. Na planie nieregularnym, wielotraktowy, zawierający główną sienią dostępną od pd. Okrągła wieża wtopiona w narożnik pd.-zach. Od zach. między nią, a budynkiem w pd. części założenia rozpięty mur kurtynowy, ograniczający od zach. niewielki, czworokątny dziedziniec wewnętrzny. W jego obrębie, w narożniku pn.-wsch. ośmiokątna studnia. W murze kurtynowym bramka prowadząca na dziedziniec zewnętrzny, położony w zach. części zamku. Od pd. i zach. w niewielkiej odległości od opisanych budynków zewnętrzna linia urządzeń obronnych. Na odcinku pd., system umocnień złożony z wielobocznej, dziobowo wysuniętej bastei w narożniku pd.-wsch., z odcinka muru kurtynowego z półkolistą basztą i budynku bramnego w narożniku pd.-zach. Budynek bramny wzniesiony na planie prostokąta. Urządzenia obronne od strony pd. posadowione na poziomie szerokiej, suchej fosy. Przez fosę przerzucone dwa mosty. Most wyższy, w części wsch. prowadzący do sieni głównej. Niższy, dwuprzęsłowy prowadzący do budynku bramnego. Z budynku bramnego przejście na zewnętrzny dziedziniec zach., ograniczony od zach. kurtyną przechodzącą w kolistą bastę w części pn.-zach. W części pd. założenia, po drugiej stronie fosy teren podzamcza, w formie zbliżony do trapezu. Wjazd na podzamcze bramą w kurtynie od strony zach. Naprzeciw bramy, w kurtynie wsch. półokrągła baszta. W pobliżu mostu prowadzącego do sieni wielokątna glorieta. Od pd. teren podzamcza ograniczony wysokim murem oporowym tarasowo wywyższonego folwarku. W przerwie muru, na osi założenia schody terenowe prowadzące do folwarku.

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
STANKOWICE SUCHA	ZAMEK CZOCHA	c.d. historii, c.d. opisu

c.d. historii

okien. Równolegle dokonano przebudowy wnętrza w wieży mieszkalnej. Ok. 1570 wzniesiono kolejny budynek - przy murze wsch. W jednym z jego pomieszczeń poniżej poziomu dziedzińca zach. w 1649 urządzono kaplicę. Prawdopodobnie ok. 1540 nastąpiła rozbudowa fortyfikacji. Wzniesiono wówczas mur zewnętrzny od strony pd. z półokrągłą basztą oraz basteję dziobową w narożniku pd.-wsch. W 3 ćw. XVI w. wzniesiono budynek bramny i prawdopodobnie prowadzący do niego zach. niższy most. Działalności budowlanej Christopha Nostitza w l. 40 XVII w. przypisuje się budowę budynku w bezpośrednim sąsiedztwie wieży. Urządzono w nim sień do której przerzucono drewnianą, krytą kładkę nad fosą (w miejscu obecnego wysokiego mostu). W ten sposób powstało nowe, reprezentacyjne wejście do zamku. Na terenie podzamcza założono ogród. Samo podzamcze i folwark mogło zostać ufortyfikowane jeszcze w XVI w. Tak ukształtowany zamek przetrwał do pożaru w 1793. W całości zniszczone zostały dachy, część wnętrza uległa wypaleniu. Nie jest znany zakres podjętej odbudowy. Zdjęcia z XIX/XX w. ukazują budynki zamkowe przykryte dachami mansardowymi. Wielką przebudowa podjęta w 1911-12 w znacznym stopniu zatarła pierwotny charakter budowli. Prace prowadzone pod kierunkiem Ebhardta miały na celu wykreowanie nowej jakości architektonicznej, tylko w części uwzględniającej historyczno-artystyczne realia w jakich budowała przez wieki powstawała. W rezultacie stworzono budowlę eklektyczną, łączącą elementy architektury zastanej - z różnych epok, z elementami neostylowymi (od neogotyku po neobarok), nie rzadko obcymi lokalnej tradycji artystyczno-budowlanej. W stałym wyposażeniu wnętrza pojawiły się także oryginalne zabytki importowane z Włoch (kominek w sieni i w „sali rycerskiej”). Po przebudowie zamek stanowił rezydencję nowego właściciela, jednocześnie pełnił funkcję luksusowego pensjonatu. Po 1945 zamek został przejęty przez Skarb Państwa. Od lat pięćdziesiątych użytkowany był jako Wojskowy Dom Wypoczynkowy. Po 1994 obiekt pozostaje w zarządzie Wojskowej Agencji Mieszkaniowej.

c.d. opisu.

o układzie poprzecznym i dopiero na nich belki stropowe w układzie gęstożebrowym. W sali biblioteki strop z drewnianym pulapem, zdobionym kasetonową dekoracją ramową. Na piętrze, w sypialni i w jednym z pokoi gościnnych, stropy belkowe gęstożebrowe wzmocnione podciągami. W pozostałych pomieszczeniach głównie stropy drewniane z podsufitką (na wyższych kondygnacjach). W urządzeniach obronnych także stropy belkowe nagie.

Wieżby dachowe drewniane, w budynkach mieszkalnych zabudowane niemal na całej wysokości użytkowymi poddaszami. Jedynie na ostatnim poziomie widoczne konstrukcje stolcowo-płatwiowe, wzmocnione kleszczami i wieszarami.

Poszycia dachów ceramiczne, dachówką karpiówką; hełm wieży pokryty płytami blachy miedzianej.

Podłogi: w sieni i w korytarzu prowadzącym do wielkiej sieni płyty marmurowe; w "sali rycerskiej" marmurowa mozaika; w leżakowni wina oraz w kazamatach bastei kamienne płyty; w najniższych kondygnacjach o charakterze piwnicznym posadzki ceglane; w jednym z pomieszczeń bastei pd.-wsch. klepisko. W apartamentach i pokojach hotelowych na wyższych kondygnacjach parkiety i podłogi białe. Na dziedzińcu zewnętrznym bruk z drobnej kostki; na dziedzińcu wewnętrznym nieregularne płyty kamienne (współczesne). Teren podzamcza wysypany drobnym tłuczniem bazaltowym.

Schody. Schody głównej klatki schodowej (z poziomu sieni na wyższe kondygnacje) szerokie, dwubiegowe, powrotne z podestem; biegi murowane na lękach, z drewnianą okładziną stopni; balustrada o mięsistych, zgeometryzowanych tralkach i snycersko potraktowanych słupkach. Boczna klatka schodowa o schodach drewnianych (umieszczonych w półokrągłym wykuszu przy wieży mieszkalnej) kręconych, z drewnianą balustradą o toczonych tralkach. Z dolnego poziomu poddasza na wyższe kondygnacje osobna klatka schodowa, o schodach dwubiegowych powrotnych z podestem; z drewnianą balustradą. Komunikacja między pomieszczeniami na poziomie sieni głównej, a wewnętrznym dziedzińcem szerokimi jednobiegowymi schodami, zwanymi obecnie "kuchennymi" (pierwotnie stanowiącymi główne wejście z dziedzińca na "piano nobile"). Schody w niższej części wieży murowane - w grubości muru. Tego rodzaju rozwiązania komunikacji pionowej również w innych częściach zamku, m.in. tajne przejście w "sali rycerskiej". W najniższych partiach budowli liczne kamienne schody o różnym kształcie - m. in. do leżakowni wina w piwnicach budynku przy wieży mieszkalnej schody trójbiegowe, łamane, kamienne, z drewnianą okładziną stopni, z charakterystycznym, półkolistym wycięciem w stopniach, umożliwiającym wciąganie beczek z winem. Ponadto, na zewnątrz, od strony dziedzińca zach. jednobiegowe schody z kamiennych płyt, prowadzące na dziedzińiec wewnętrzny; jednobiegowe kamienne schody także z podzamcza na majdan folwarczny.

Otwory. Otwory okienne pochodzące z różnych epok stylowych, zróżnicowane pod względem wielkości i kształtu - wszystkie w piaszczystych obramieniach. Od strony wnętrza gzymsy. W dawnej wieży mieszkalnej okna prostokątne w prostych obramieniach. Nieliczne otwory także w obramieniach profilowanych z fascją i profilowanymi gzymsami w partii nadproża. W budynku przyległym do pd. do wieży mieszkalnej okna prostokątne w obramieniach prostych i profilowanych z fascją. Jedno z okien w elewacji zach. (okno biblioteki)

Wkładkę założył: mgr Jerzy Skarbek, wrzesień 1999 r.

Miejsce przechowywania negatywów Narodowe Muzeum Rolnictwa w Szreniawie

w układzie tryforialnym. W elewacji wsch. dwa wielkie, prostokątne porte-fenêtre „wielkiej sali” w obramieniu zdobionym grubym walkiem na wewnętrznej krawędzi. U podstawy porte-fenêtre płytkie, kamienne balkony. W tej samej elewacji, w budynku pd.-wsch. dwa duże okna dawnej kaplicy, zamknięte łukiem pełnym, w prostym obramieniu. Okna elewacji pd. prostokątne w profilowanych obramieniach z fascją i gzymsem w partii nadproża, niektóre w bliźniaczym zestawieniu. Okna w elewacjach dziedzińca prostokątne, w profilowanych obramieniach z fascją, niektóre zestawione w bliźniacze pary z wspólnym gzymsem w partii nadproża. Część obramień głęboko profilowana, o profilowaniach przenikających się w narożach. Otwory okienne urządzeń obronnych prostokątne w prostych obramieniach. Otwory strzelnicze najczęściej szczelinowe lub o kształcie kluczowym. Stolarki okienne przeważnie o konstrukcji skrzynkowej, pochodzące z czasów ostatniej przebudowy. Stolarki porte-fenetre krosnowe, sześciodzielne, o kwaterach równej wielkości. Oszklenie drobnymi prostokątnymi szybami oprawionymi w olów. W reprezentacyjnych wnętrzach („sala rycerska”, biblioteka), a także w korytarzu na poziomie sieni i w sypialni wewnętrzne krosna szklone gomółkowo z kwaterami zdobionymi centralnie umieszczonymi witrażami. Pozostałe stolarki głównie czterodzielne, o kwaterach dzielonych szczeblinami. Okna niższych kondygnacji okratowane (w tym duże okna dawnej kaplicy). Kraty przeważnie proste, przewlekane. W części otworów okratowanie bogato zdobione motywami roślinnymi.

W strzelnicach bastei pn.-zsch. deskowe, ruchome osłony o poziomej osi obrotu.

Otwory drzwiowe. Otwory drzwiowe zewnętrzne. Portal wejścia głównego (elewacja wsch.) wczesnobarokowy, wpisany w kompozycyjny schemat prostokąta. Otwór drzwiowy o głębokim łuku odcinkowym, ujęty w gładkie węgary z kostkowymi impostami. Nadproże z zaakcentowanymi kłincami. W zworniku kartusz herbowy. W zwieńczeniu profilowany gzyms, nad którym osiowo wielki kartusz herbowy. Stolarka drzwi dwuskrzydłowa, o konstrukcji deskowej. Od strony wewnętrznej skrzydła zbrojone płaskownikami; w górnej partii dekoracja okuciowa. Od strony zewnętrznej bogata dekoracja snycerska o motywach roślinnych i małżowinowo-chrzastkowych. Portal wejścia głównego poprzedzony neorenesansową bramką u nasady mostu. Bramka wolnostojąca w formie portalu wpisanego w kompozycyjny schemat prostokąta. Otwór przejścia zamknięty łukiem pełnym, ujęty w węgary ozdobione dekoracją ramową, z rozetami w połowie wysokości. W zwieńczeniu trójkątny, ażurowy tympanon, na którego ramionach wywinięte woluty. W elewacji zach., w murze kurtynowym renesansowy portal prowadzący na wewnętrzny dziedziniec, wpisany w kompozycyjny schemat prostokąta. Otwór wejściowy w profilowanych ościeżach, zamknięty głębokim łukiem odcinkowym. Po bokach lustrzane pilastry na cokółkach ze stylizowanymi korynckimi głowicami. W zwieńczeniu gierowane nad pilastrami belkowanie złożone ze żłobkowanego pionowo fryzu i profilowanego gzymsu. Portal na dziedziniec wewnętrzny poprzedzony renesansową bramką ustawioną prostopadłe do muru kurtynowego. Portal bramki wpisany w kompozycyjny schemat prostokąta. Otwór przejścia zamknięty głębokim łukiem odcinkowym. Po bokach lustrzane pilastry. W zwieńczeniu profilowany gzyms i półokrągły szczycik. Od strony dziedzińca wewnętrznego trzy otwory drzwiowe. Jeden prostokątny – w obramieniu o profilowanych ościeżach i dwa zamknięte łukiem pełnym (bez obramień).

Otwory bramne. Otwór przejazdu budynku bramnego zamknięty łukiem pełnym, wpisany w płytką, prostokątną wnękę. Wrota dwuskrzydłowe, drewniane, opierzone blachą, zbrojone płaskownikami. Brama z folwarku na podzamcze w formie muru kurtynowego z wyciętym otworem przejazdu, zamkniętym łukiem pełnym w boniowanym obramieniu. Wrota dwuskrzydłowe, drewniane, opierzone płatkami blachy, zbrojone płaskownikami.

Otwory drzwiowe wewnętrzne. Drzwi wewnętrzne o różnej wielkości i różnicowanym kształcie. W dolnej kondygnacji budynku przyległego do wieży mieszkalnej zachowany gotycki otwór drzwiowy o łuku nadwieszonym. Drzwi wykonane z nitowanych płatów blachy. W korytarzu na poziomie sieni głównej ościeża przejść między pomieszczeniami wyłożone szarym marmurem. W „wielkiej sali” troje drzwi o otworach prostokątnych, w drewnianych obramieniach w formie neomanierystycznych portali. Stolarki drzwiowe jednoskrzydłowe, o konstrukcji ramowo-płycinowej (płyciny uszate). Dwoje drzwi od strony „sali rycerskiej” o płycinach zdobionych intarsjami z widokami zamku. W sypialni dwoje drzwi prostokątnych, w obramieniach drewnianych w formie późnogotyckich portali o profilowanych ościeżach zamkniętych łukiem trójlistnym. W zwieńczeniu kwiaton, po bokach którego bogata dekoracja snycerska o motywach roślinnych. Drzwi płytowe z bogatymi okuciami (zawiasy, zamek). Ponadto we wnętrzach liczne drzwi – przeważnie o konstrukcji ramowo-płycinowej.

RZUT

Na planie nieregularnym, w ogólnym zarysie zbliżonym do trójkąta o wierzchołku skierowanym ku pn. W najdalej na pn. wysuniętej części dawna wieża mieszkalna - dwutraktowa wzniesiona na rzucie trapezu. Od pd. przyległy do niej trzytraktowy budynek o mieszanym układzie traktów – wysunięty ryzalitowo ku zach. Trzeci budynek, przyległy od pd. do poprzedniego oraz od wsch. do okrągłej wieży (dawnego donżonu), zasadniczo, w dolnej partii opinający ją z trzech stron. Na planie nieregularnym, wielotraktowy, zawierający główną sienią dostępną od pd. Okrągła wieża wtopiona w narożnik pd.-zach. Od zach. między nią, a budynkiem w pd. części założenia rozpięty mur kurtynowy, ograniczający od zach. niewielki, czworokątny dziedziniec wewnętrzny. W jego obrębie, w narożniku pn.-wsch. ośmiokątna studnia. W murze kurtynowym bramka prowadząca na dziedziniec zewnętrzny, położony w zach. części zamku. Od pd. i zach. w niewielkiej odległości od opisanych budynków zewnętrzna linia urządzeń obronnych. Na odcinku pd., system umocnień złożony z wielobocznej, dziobowo wysuniętej bastei w narożniku pd.-wsch., z odcinka muru kurtynowego z półkolistą basztą i budynku bramnego w narożniku pd.-zach. Budynek bramny wzniesiony na planie prostokąta. Urządzenia obronne od strony pd. posadowione na poziomie szerokiej, suchej fosy. Przez fosę przerzucone dwa mosty. Most wyższy, w części wsch. prowadzący do sieni głównej. Niższy, dwuprzęsłowy prowadzący do budynku bramnego. Z budynku bramnego przejście na zewnętrzny dziedziniec zach., ograniczony od zach. kurtyną przechodzącą w kolistą bastę w części pn.-zach. W części pd. założenia, po drugiej stronie fosy teren podzamcza, w formie zbliżony do trapezu. Wjazd na podzamcze bramą w kurtynie od strony zach. Naprzeciw bramy, w kurtynie wsch. półokrągła baszta. W pobliżu mostu prowadzącego do sieni wielokątna glorieta. Od pd. teren podzamcza ograniczony wysokim murem oporowym tarasowo wywyższonego folwarku. W przerwie muru, na osi założenia schody terenowe prowadzące do folwarku.

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
STANKOWICE SUCHA	ZAMEK CZOCHA	c.d. opisu,

BRYŁA

Bryła rozczłonkowana, nieregularna, o poszczególnych elementach różnej wysokości, posadowionych na różnych poziomach – w zależności od ukształtowania skalistego podłoża. Dawna wieża mieszkalna w części pn. czterokondygnacyjna, przykryta wysokim, wielopołaciowym dachem ujętym w pięć szczytów - dwa od wsch., dwa od zach. i jeden, najwyższy od pn. (szczyty zach. i pn. ścięte naczółkami dachu). Poddasze o dwóch użytkowych poziomach. Od strony pn., osiowo, na trzecim piętrze balkon i wyżej trójboczny wykusz, przecinający czwarte piętro i dwie kondygnacje szczytu. Budynek przyległy od pd. do wieży mieszkalnej cztero - i pięciokondygnacyjny (piwnice od pd. poniżej poziomu dziedzińca wewnętrznego, od wsch. i zach. w formie parteru). Dach wysoki, wielopołaciowy, z dwoma poziomami użytkowego poddasza, ujęty w trzy szczyty - wysoki zach. i dwa mniejsze od wsch. Na kalenicy części ryzalitowo wysuniętej nadbudówka w formie ośmiokątnej wieżyczki zwieńczonej iglicą. Od strony wsch. dwa balkony, wysunięty wykuszowo komin oraz na styku z wieżą mieszkalną, niemal od poziomu gruntu, półokrągły wykusz klatki schodowej. Budynek pd. czterokondygnacyjny, z trzema kondygnacjami powyżej poziomu dziedzińca wewnętrznego, z częścią piwniczną schodzącą do poziomu dna fosy. W większości przykryty dachem mansardowym, ze szczytami od pd. (nad wejściem głównym) i od zach.. Wieża w części pd.-zach. cylindryczna, dominująca nad frontową partią założenia, przykryta łagodnie profilowanym, trzypoziomowym hełmem. W obrębie wewnętrznego dziedzińca, wzdłuż korony muru kurtynowego kryty, nadwieszony ganek drewniany. Ganki drewniane także wzdłuż kurtyny ograniczającej od zach. dziedziniec zewnętrzny oraz na dwóch poziomach bastei pn.-zach. Basteja dziobowa w narożniku pd.-wsch. trzykondygnacyjna, przykryta niskim dachem wielopołaciowym. Budynek bramny w narożniku pd.-zach. trzykondygnacyjny, przykryty wysokim dachem wielopołaciowym. Przejazd bramny na wysokości piętra (na poziomie korony drugiego mostu). Fosa między zamkiem a przedzamczem o wysokiej skarpie pd., wzmocnionej murem oporowym. Przesła mostów przerzuconych nad fosą o arkadach zamkniętych półkoliście, wspartych na prostokątnych filarach. Głorietta na podzamczu przykryta wielopołaciowym, profilowanym dachem o linii wklęsło-wypukłej.

ELEWACJE

Elewacje nieregularne, zróżnicowane pod względem wysokości, od pd., zach. i pn. tworzące dwa plany - zewnętrzny, linii urządzeń obronnych i wewnętrzny, budynków skupionych wokół wewnętrznego dziedzińca.

Elewacja frontowa (pd). W linii muru obronnego, w narożniku pd.-wsch. dziobowa basteja ze strzelnicami na trzech poziomach. Dalej – w kierunku zach. odcinek muru kurtynowego i bramka wejścia głównego na koronie mostu. Między mostami odcinek muru kurtynowego z półokrągłą basztą o trzech osiach prostokątnych okienek. Na odcinku zach. mur kurtynowy nadbudowany ścianą o konstrukcji ryglowej (górne partie niewielkiego budynku przyległego od wewnątrz do muru). W narożniku pd.-zach. trójosiowy budynek bramny. Przejazd na osi zach. Na górnej kondygnacji trzy prostokątne okna. W masywie zabudowań pałacowych od wsch., głęboko cofnięty fragment elewacji budynku pd. - dwuosiowy, z lukarnami i oknami powiekowymi w mansardowym dachu. W części zach. elewacja budynku szeroka, pięcioosiowa z cylindryczną wieżą „wyrastającą” z mansardowego dachu. W dolnej części tej elewacji portal wejścia do sieni. Powyżej pięć okien prostokątnych w profilowanych obramieniach z fascją. Na osi portalu wysoki szczyt podzielony gzymsami na trzy poziomy - wszystkie ujęte w drobne spływy wolutowe. Na dwóch niższych poziomach blendy zamknięte łukiem pełnym. W zwieńczeniu posąg Peryseusza. W części położonej na zach. od wieży wykusz zwieńczony szczykiem. Mury wieży bez podziałów. Na ostatniej kondygnacji niewielkie, zamknięte odcinkowo okienka oraz okrągła tarcza zegara.

Elewacja wsch. mocno wydłużona, obejmująca wszystkie trzy przyległe do siebie budynki pałacowe, z dominującym w części pn. masywem wieży mieszkalnej, W części środkowej linia zabudowań obniżająca się. W partii zach. zakończona mocnym, pionowym akcentem cylindrycznej wieży. Wieża mieszkalna zwieńczona dwoma trójkątnymi szczytami. Okna prostokątne różnej wielkości w nieregularnym układzie. Na odcinku budynku przyległego od pd. do wieży mieszkalnej trzy osie. Układ prostokątnych okien różnej wielkości nieregularny. Na osi pn. półkolisty wykusz klatki schodowej podparty profilowaną konsolą. Na pozostałych dwóch osiach porte-fenêtre "wielkiej sali", u podstawy których kamienne balkony gęsto podparte kroksztynami. Pod każdym balkonem prostokątne okno niższej kondygnacji. Między porte-fenêtre kominowy wykusz podparty czterema kroksztynami, wyrastający wysoko ponad dachy. W zwieńczeniu tej części dwa trójkątne szczyty zdobione nietynkowanymi elementami konstrukcji ryglowej. Elewacja kolejnego, trzeciego budynku złożona z szerszej części pn. i węższej głęboko cofniętej partii pd. Część szersza nieregularna, czteroosiowa. Na osi pn., na kondygnacjach prostokątne okna i w zwieńczeniu wysoki szczyt o profilowanych ramionach, rozczłonkowany trzema poziomami blend o pełnych łukach. Na pd. od szczytu, tuż pod linią dachu wykusz i dalej dwie osie prostokątnych okien. Wykusz wsparty na kroksztynach, zwieńczony profilowanym szczykiem. W połaciach dachu mansardowego okna powiekowe. Część węższa, cofnięta, dwuosiowa, o oknach prostokątnych. W połaciach okna powiekowe.

Elewacja zach. W linii zewnętrznych fortyfikacji mur kurtynowy, przechodzący w basteję. W długości muru od pd. licząc, półokrągła baszta, okrągły, narożny wykusz, kolejna półokrągła baszta i narożny kolista wykusz, elewacja boczna wieży budynku bramnego oraz niewielki wykusz latrynowy na kroksztynach. W zwieńczeniu kurtyny oraz bastei strzelnice. W masywie

budynków pałacowych, od pd. elewacje wieży mieszkalnej, w układzie podobnym jak od strony wsch., ze szczytami ściętymi naczółkami dachów. Dalej – w kierunku pd., wydatny ryzalit budynku sąsiedniego, o ściętych narożnikach, dwuosiowy, zwieńczony wysokim, trójkątnym szczytem. Okna prostokątne – na drugiej kondygnacji okno w układzie tryforialnym. Na odcinku muru kurtynowego ograniczającego dziedziniec, równoległe do niego schody zwieńczone bramką. W samym murze portal wejścia na dziedziniec. Nad portalem niewielki wykusz zdobiony motywem maswerkowym i kartuszem herbowym. W części pd. górna partia muru kurtynowego przechodząca w połówkę bogato profilowanego szczytu opartego o mur cylindrycznej wieży.

Elewacja pn. wąska, ograniczająca się wyłącznie do dawnej wieży mieszkalnej. U dołu oskarpowana, trójosiowa. Do poziomu „sali rycerskiej” wyłącznie, bez podziałów. Na poziomie trzeciej kondygnacji, na osi środkowej prostokątny balkon o pełnej, murowanej balustradzie, wsparty na masywnej konsoli. Powyżej trójboczny wykusz na dwóch konsolach, wydłużony ku górze, przecinający szczyt na całej wysokości. Szczyt odcięty od dolnych kondygnacji profilowanym gzymsem. Na osiach bocznych okna prostokątne różnej wielkości.

Elewacje od strony dziedzińca wewnętrznego. Mury budynków pokryte dekoracją sgraffitową imitującą boniowanie. Okna prostokątne w obramieniach z fascją. Dwa otwory drzwiowe zamknięte łukiem pełnym, jeden prostokątny w profilowanym obramieniu. Układ otworów nieregularny. W narożniku pn.-wsch. ryzalit. W jego wsch. elewacji płytki wykusz wsparty na kroksztynach. Przy ryzalicie, w elewacji zach. arkadowy, jednoprzęsłowy podcień ze studnią. Przy murze kurtynowym ujęcie wody ze zbiornikiem w formie kamiennej skrzyni. W górnej partii drewniany ganek.

WNĘTRZA Z WYPOSAŻENIEM

Wnętrze zachowało charakter odzwierciedlający wielowiekową historię zamku. Główne reprezentacyjne pomieszczenia oraz większość ruchomego wyposażenia zrealizowana w czasach ostatniej przebudowy na pocz. XX w. W sieni głównej renesansowy, architektoniczny, dwukondygnacyjny kominek marmurowy. Ościeża drzwi w sieni oraz w korytarzu wiodącym do „wielkiej sali” wyłożone marmurem. W „wielkiej sali”, wyżej opisany, potężny strop belkowy oraz antresola w formie galerii obiegającej ściany pd.- zach. Wystrój niemal w całości neomanierystyczny. Na ścianach boazerie, w zwieńczeniu podkreślone dekoracją sztukatorską o motywach okuciowo-rolwerkowych; podobna dekoracja w wielkiej niszy przy wejściu do sali. Pd. część antresoli wsparta na drewnianych jońskich kolumnach. Balustrada o arkadowych płycinach pokrytych bogatą dekoracją snycerską. W ścianie pn. dwa architektoniczne portale drewniane. W ścianie wsch. dwie wielkie porte-fenêtre o ościeżach zdobionych drobną dekoracją sztukatorską o motywach okuciowych i rolwerkowych. Między porte-fenêtre wielki, neogotycki kominek z okapem i arkadowym fryzem. W arkadach fryzu figury rycerzy i dam w naprzemiennym rytmie. Na zach. od „wielkiej sali” biblioteka o wystroju neogotyckim. Na suficie o deskowym pułapie dekoracja ramowa z drobnych, profilowanych listew. W arkadach okien dwie smukłe, kryształowo cięte, skręcone, kwadratowe kolumnienki; przy jednej ze ścian kominek zdobiony motywem banderoli. Szafy na książki dekorowane przenikającym się laskowaniem. W „sali rycerskiej” sześcioprzęsłowe sklepienie krzyżowe na okrągłych, masywnych filarach. Moment styku sklepienia z filarami charakterystyczny, dający wrażenie przenikania się obu elementów. W przyłęczach polichromie z przedstawieniami figuralnymi. Wzdłuż ścian gabloty z dekoracją snycerską. Jedna z gablot kryjąca tajne schody w grubości muru. Przy ścianie wsch. renesansowy kominek z dekoracją figuralną i roślinną. W „dużej jadalni” sufit na fasecie zdobiony neobarokową dekoracją sztukatorską w postaci plafonu o skomplikowanym wykroju i drobnej ornamentyce roślinnej. Przy jednej ze ścian późnobarokowy kominek zdobiony dekoracją sztukatorską, z motywem panoplii na okapie. Ściany do sufitu, łącznie z ościeżami okien wyłożone boazerią ramowo-płycinową. W „małej jadalni” na sklepieniu plafon z iluzjonistycznym malowidłem. Na ścianach, do nasady sklepienia boazerie z bogatą dekoracją snycerską. Przy drzwiach skromny, marmurowy kominek barokowy. Główna klatka schodowa, o bogato zdobionej, drewnianej balustradzie, o ścianach wyłożonych boazerią z dekoracją snycerską. Sklepienia półpięter oraz podniebienia łęków schodowych zdobione drobną dekoracją sztukatorską, przeważnie o charakterze groteski. Na piętrze, przy wieży sypialnia z zachowanym bogatym wystrojem neogotyckim wykonanym w całości z drewna. Strop o podciągach i belkach głęboko profilowanych (belki w układzie gęstożebrowym). Na ścianach boazeria płytowa zwieńczona fryzem roślinnym, zdobiona okuciami. Dwa portale drewniane dekorowane przenikającymi się laskowaniami. Wielkie neogotyckie łóż z żebrowanym podniebieniem baldachimu. Żebra na kształt sklepiennych, tworzące cyrkłowy motyw geometryczny, zebrane w wiszący zwornik. Z sypialni przejście do przebieralni z otwieranymi ze ściany lustrami, tworzącymi po otwarciu rodzaj osobnego wnętrza. Za przebieralnią łazienka z kompletnie zachowanym wyposażeniem. Gurty sklepienia ukształtowane w nawiązaniu do łęków w architekturze mauretańskiej. W jednym z pokoi gościnnych, na tym samym poziomie, gęstożebrowy strop belkowy, z bogatą dekoracją malarską o motywach roślinnych, zwierzęcych i geometrycznych. W większości wymienionych pomieszczeń dopełnienie dekoracji w postaci oszkleńcia gomółkowego ze szkłem gabinetowym i z witrażami o motywach figuralnych i heraldycznych. W najniższych kondygnacjach zachowane pomieszczenia najstarsze, bez stylowego wyposażenia. Przetrwało częściowo wyposażenie leżakowni win, ze specjalnie ukształtowanymi schodami i gniazdami do przechowywania butelek. Pierwotny, surowy charakter zachowały kazamaty bastei pd.-wsch.

INSTALACJE

elektryczna gazowa, c.d., kanalizacyjna

1. Miejscowość

STANKOWICE SUCHA

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

ZAMEK CZOCHA

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

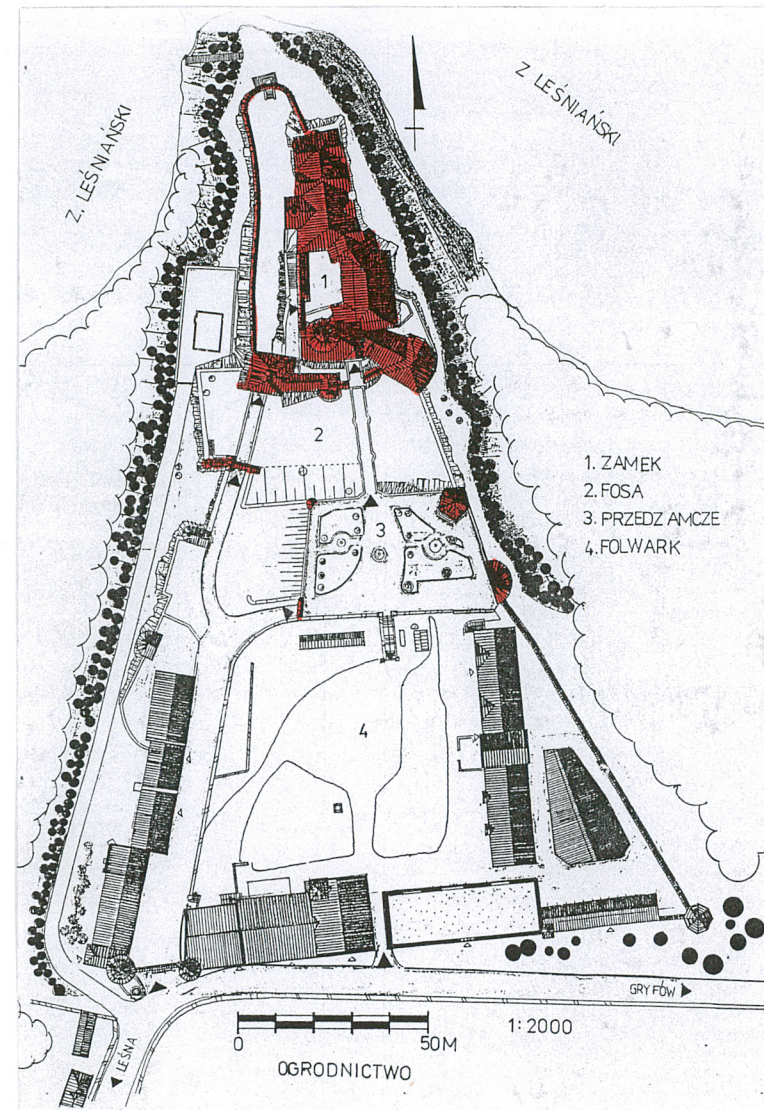
plan sytuacyjny, fotografie

SPIS FOTOGRAFII

1. Elewacja pd.
2. Elewacja zach. – część środkowa
3. Wieża mieszkalna – widok od pn.-zach.
4. Elewacja pd. – widok od pd.-wsch.
5. Elewacja pd. – wieża i szczyt
6. Budynek bramny – widok od pd.
7. Baszta w kurtynie pd.

1

Wkładkę założył:

mgr Jerzy Skarbek, wrzesień 1999 r.

Miejsce przechowywania negatywów Narodowe Muzeum Rolnictwa w Szreniawie

2

3

4

5

6

7

1. Miejscowość STANKOWICE SUCHA	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) ZAMEK CZOCHA	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
------------------------------------	--	---

SPIS FOTOGRAFII

1. Elewacja pd. , fragment muru kurtynowego przy moście
2. Elewacja pd., bramka na koronie mostu
3. Elewacja pd. , basteja dziobowa
4. Elewacja pd. wykusz łazienki
5. Elewacja pd. , portal główny
6. Elewacja pd. dachy części zach.
7. Między murze w części pd.
8. Most wyższy
9. Most niższy

1

2

3

Wkładkę założył: mgr Jerzy Skarbek, wrzesień 1999 r.

Miejsce przechowywania negatywów Narodowe Muzeum Rolnictwa w Szreniawie

4

5

6

7

8

9

1. Miejscowość

STANKOWICE SUCHA

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

ZAMEK CZOCHA

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

fotografie

SPIS FOTOGRAFII

1. Dziedziniec zach. , widok w kierunku bastei pn.
2. Elewacja zach. wieży mieszkalnej, szczyty
3. Elewacja zach. widok w kierunku pd.
4. Elewacja zach., schody na dziedziniec wewnętrzny.
5. Elewacja zach. portal wejścia na dziedziniec wewnętrzny
6. Elewacja zach. wykusz nad wejściem na dziedziniec wewn.
7. Budynki zamkowe – widok zza zach. muru obronnego
8. Zach. odcinek muru obronnego
9. Zach. odcinek muru obronnego

1

2

3

4

Wkładkę założył: mgr Jerzy Skarbek, wrzesień 1999 r.

Miejsce przechowywania negatywów Narodowe Muzeum Rolnictwa w Szreniawie

5

6

7

8

9

1. Miejscowość STANKOWICE SUCHA	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) ZAMEK CZOCHA	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) fotografie
------------------------------------	--	---

SPIS FOTOGRAFII

1. Elewacja wsch. , fragment z portfenetami sali wielkiej
2. Elewacja wsch., wykusz klatki schodowej
3. Elewacja wsch. , fragment z wykuszem klatki schodowej
4. Mur kurtynowy od strony dziedzińca wewnętrznego
5. Dziedziniec wewnętrzny, elewacja pd.
6. Dziedziniec wewnętrzny, narożnik pn.-wsch.
7. Studnia na dziedzińcu wewnętrznym
8. Dziedziniec wewnętrzny, elewacja pn.
9. Dziedziniec wewnętrzny, ganek w zwieńczeniu muru kurtynowego
10. Dachy od strony dziedzińca wewnętrznego

1

2

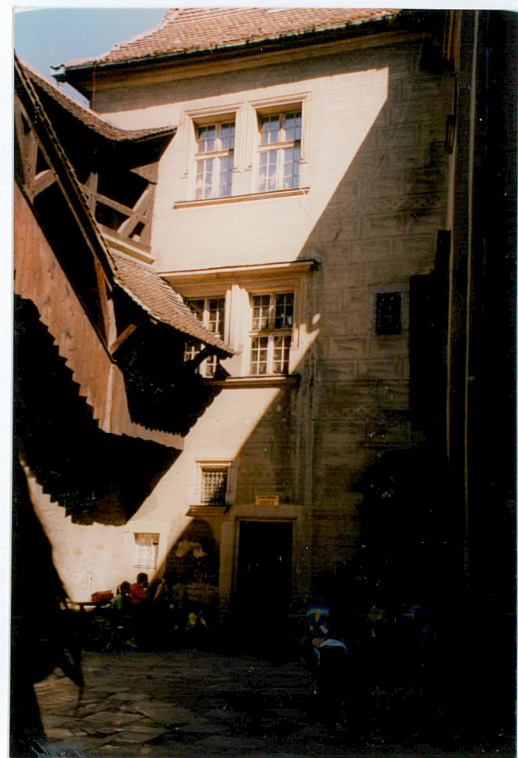

3

Wkładkę założył: mgr Jerzy Skarbek, wrzesień 1999 r.

Miejsce przechowywania negatywów Narodowe Muzeum Rolnictwa w Szreniawie

1. Miejscowość

STANKOWICE SUCHA

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

ZAMEK CZOCHA

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

fotografie

SPIS FOTOGRAFII

1. Widok z wieży na fosę i most
2. Glorietta na podzamczu
3. Bramka w murze oporowym pomiędzy podzamczem i folwarkiem
4. Brama na podzamcze
5. Kominiek w sieni głównej
6. Empora w „wielkiej sali”
7. Kominiek w wielkiej sali
8. „Sala rycerska” - fragment
9. „Sala rycerska” – fragment
10. Kominiek w bibliotece

1

2

3

4

Wkładkę założył: mgr Jerzy Skarbek, wrzesień 1999 r.

Miejsce przechowywania negatywów Narodowe Muzeum Rolnictwa w Szreniawie

5

6

7

8

9

10

1. Miejscowość STANKOWICE SUCHA	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) ZAMEK CZOCHA	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) fotografie
---	---	--

SPIS FOTOGRAFII

1. Wnętrze „małej” jadalni
2. „Duża” jadalnia – dekoracja sufitu
3. Strop sypialni
4. Drzwi w sypialni
5. Okno w sypialni
6. Łazienka
7. Strop w pokoju gościnnym
8. Dekoracja sufitu w części hotelowej
9. Główna klatka schodowa

1

2

3

Wkładkę założył: **mgr Jerzy Skarbek, wrzesień 1999 r.**
(imię, nazwisko i data)

Miejsce przechowywania negatywów Narodowe Muzeum Rolnictwa w Szreniawie

4

5

6

7

8

9

1. Miejscowość STANKOWICE SUCHA	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) ZAMEK CZOCHA	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) fotografie
------------------------------------	--	--

SPIS FOTOGRAFII

1. Główna klatka schodowa
2. Klatka schodowa w wykuszu w przy wieży mieszkalnej
3. Schody w grubości muru wieży
4. Wieżba wieży mieszkalnej
5. Wnętrze w dolnej kondygnacji wieży mieszkalnej
6. Sklepienie w pomieszczeniu kondygnacji wieży mieszkalnej
7. Drzwi w przyziemiu wieży mieszkalnej
8. Sklepienie w dawnej kaplicy

1

2

3

Wkładkę założył: mgr Jerzy Skarbek, wrzesień 1999 r.
(imię, nazwisko i data)

Miejsce przechowywania negatywów Narodowe Muzeum Rolnictwa w Szreniawie

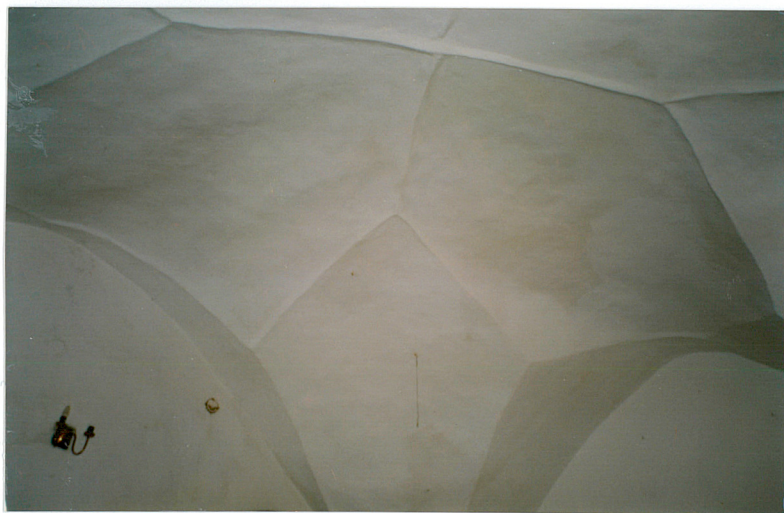
4

5

7

6

8

1. Miejscowość STANKOWICE SUCHA	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) ZAMEK CZOCHA	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego fotografie
------------------------------------	--	--

SPIS FOTOGRAFII

1. Schody do leżakowni wina
2. Wejście do bastii dziobowej
3. Wnętrze bastii dziobowej.

1

2

3

Wkładkę założył: mgr Jerzy Skarbek, wrzesień 1999 r.
(imię, nazwisko i data)

Miejsce przechowywania negatywów Narodowe Muzeum Rolnictwa w Szreniawie